

Duurzaamheid duurt het langst

The road to 2020: op zoek naar duurzaamheid op de golfbaan

Duurzaamheid op de golfbaan. Het is een combinatie van woorden die je de laatste jaren vaak hoort in de markt. Iedereen is ermee bezig en het is momenteel een *hot* thema. Maar wat betekent dit voor de golfbaan? En hoe zien greenkeepers dit zelf? Vraag aan het aan de genomineerde Greenkeepers of the Year van 2016 en je krijgt verschillende antwoorden. 'Less is more', 'energie besparen', 'bewust omgaan met energie'. Zomaar wat antwoorden die je hoort.

Auteur: Peter Jansen

Leverkusen

Dit jaar werden de genomineerden voor de Greenkeeper of the Year Award wederom door Bayer uitgenodigd om een Europese wedstrijd van Bayer Leverkusen bij te wonen. Dit jaarlijks terugkerend 'uitje' vond afgelopen donderdag 25 februari plaats. Samen met een aantal medewerkers van Bayer gingen Greenkeeper of the Year William Boogaarts (De Turfvaart en Stippelberg), High Potential Jolanda Vonder (Golf & Country Club Hooge Graven) en de genomineerden Eric Wuyts (Flanders Nippon Golf Hasselt) en Marco Mooren (De Rosendaelsche) mee naar Duitsland. Koen Verhelst (Golf- en Countryclub Midden-Brabant) was helaas verhinderd en in zijn plaats ging Bart van Kollenburg van Vos Capelle mee. De wedstrijd waar het dit jaar om ging, was Bayer Leverkusen

tegen Sporting CP uit Portugal voor de Europa League. Leverkusen won deze thuiswedstrijd vrij eenvoudig met 3-1.

Duurzaamheid

Na de wedstrijd volgde een presentatie van Bayer en een discussie over duurzaamheid met daarbij de focus op de golfbaan. Op deze manier wil Bayer een bewustzijn creëren bij greenkeepers om op een goede en duurzame manier om te gaan met bestrijdingsmiddelen, zodat deze middelen op de juiste en voorgeschreven wijze gebruikt worden. Maar wat is duurzaamheid nu eigenlijk? En hoe komt dit terug op de golfbaan? Duurzaamheid is door de jaren heen een containerbegrip geworden. Wanneer je het woord opzoekt in een online encyclopedie of woordenboek, lees je verschillende

definities, maar globaal komt het hierop neer: 'een strategie of productiemethode die de natuurlijke hulpbronnen of grondstoffen niet uitput'. Ook greenkeepers hebben uiteenlopende ideeën over duurzaamheid, maar over het algemeen komt het op hetzelfde neer. De greenkeepers zijn van mening dat ze 'bewust' bezig zijn, met het oog op de toekomst.

Doelstelling

De doelstelling van Bayer is vrij duidelijk. Dick van Brien: 'Door de huidige ontwikkelingen in de markt en de ondertekening van de Green Deal zal er de komende tijd een hoop veranderen. Onze doelstelling is dat er ook na 2020 chemische middelen beschikbaar zijn, desnoods als laatste redmiddel, maar wel als onderdeel van de Green

Deal. Om dat te bereiken, moeten we nu een bewustzijn creëren bij de greenkeepers en bij de betrokken partijen in de markt. Want als de markt zich de komende jaren niet aan de regelgeving en voorschriften houdt, wordt het lastig om ook na 2020 chemische middelen te blijven gebruiken. De overheid zal dan mogelijk een totaalverbod leggen op chemische middelen op golfbanen. Dat lijkt mij niet wenselijk voor alle betrokken partijen, dus zullen we samen moeten werken om onze doelstellingen te bereiken. En wij als Bayer willen graag de juiste stappen zetten en een bewustzijn in de markt creëren om deze doelstelling te bereiken.' In theorie is dit natuurlijk een heel duidelijk verhaal, maar in de praktijk blijkt dat dit niet altijd het geval is. Een voorbeeld hiervan is dat iedereen weet dat je handschoenen moet dragen bij het gebruik van een spuitmachine. Maar bij het vullen van deze

machine worden de handschoenen vaak vergeten. Hierdoor is er al sprake van blootstelling aan deze chemische middelen bij het vullen.

Bewustzijn

Marco Mooren vindt het een goede ontwikkeling dat Bayer greenkeepers wil voorlichten en de eindverantwoordelijkheid bij de gebruikers legt. 'Goed omgaan met chemische middelen en specifiek toepassen is belangrijk. Zelf ben ik terughoudend met chemische middelen vanwege eventuele neveneffecten. Maar omdat het noodzakelijke moet gebeuren, heb je soms chemische middelen nodig. Het begint allemaal bij de plantgezondheid en het beheer van de baan. Houd je aan het beheerplan en de planning, probeer hier niet van af te wijken. Kijk vervolgens welke problemen zich voordoen en waar, en handel daarnaar.' Volgens Mooren is de ene greenkeeper hier bewuster mee bezig dan de andere. 'Maar het is een goede ontwikkeling dat er keihard gewerkt wordt om duidelijkheid en ook een stuk bewustzijn te creëren.'

Uit de reacties van de andere greenkeepers blijkt dat dit bewustzijn er wel degelijk is. Maar William Boogaarts denkt dat het een moeilijk verhaal wordt voor de golfwereld. 'We moeten het wel in perspectief zien. De golfwereld is klein en we zijn momenteel al op de goede weg. Door de huidige ontwikkelingen en het eventuele totaalverbod op chemische middelen, stop je indirect ook de innovatie. Die wordt namelijk niet meer gestimuleerd en er wordt dus ook geen tijd en geld meer in geïnvesteerd. De kans bestaat dat het werk dat momenteel aan innovatieve middelen en methodes gedaan wordt, stopgezet wordt. Terwijl deze producten juist een onderdeel van de oplossing kunnen zijn.'

Volgens Boogaarts zou meer en betere voorlichting een deel van de oplossing kunnen zijn. 'Als we door betere informatie van marktpartijen, zoals Bayer en Vos Capelle, bewuster en efficiënter met chemische middelen omgaan, zullen greenkeepers hier ook bewuster mee omgaan. Informatie over de juiste omstandigheden en het juiste tijdstip voor het gebruik deze middelen zorgt dat het rendement omhoog gaat.'

Best practise

'Er kan een aantal stappen worden gezet waarmee snel veel winst valt te halen', zegt Dick van Brienen. Een voorbeeld daarvan is volgens hem het professioneel omgaan met emissie. 'Wanneer je je houdt aan de gebruiksvorschriften en bewust omgaat met chemische middelen zoals ze bedoeld zijn, dan heeft dit weinig invloed op het milieu.' Eric Wuyts is het hier niet helemaal mee eens. 'De drainage hebben we namelijk niet zelf in de hand; dat heeft ook gevolgen voor de emissie.' William Boogaarts sluit zich hierbij aan en vraagt: 'Hoe zit het eigenlijk met de afbreekbaarheid van de producten?' Van Brienen is duidelijk in zijn antwoord. 'Natuurlijke stoffen breken over het algemeen makkelijker af dan chemische stoffen, maar zolang gebruikers zich aan de toelating en het etiket houden en dus ook de juiste dosering toepassen, is het effect op de natuur minimaal. Het Ctgb gaat in zijn beoordeling uit van een juiste toepassing volgens de gebruiksvorschriften.' Bayer ziet daarin ook de oplossing voor de toekomst: vergroening door precisie, de juiste hoeveelheid op het juiste tijdstip op de plekken waar het nodig is. En vooral niet waar het niet thuishoort. Dus eigenlijk een soort *best practise*.

Eric Wuyts zegt dat hij erg moet wennen aan alle nieuwe regels en wetgeving. 'In België is alles hier-

Duurzaamheid is door de jaren heen een containerbegrip geworden

Dick van Brienen

Marco Mooren

William Boogaarts

over tot in details vastgelegd. Alles wordt persoonlijk en op naam vastgelegd.' Hij denkt dat meer communiceren hierover en duidelijkheid scheppen een hoop scheelt. 'Het zit hem in de kracht van herhaling', aldus Wuyts.

Het zit hem in de kracht van herhaling

Less is more

Volgens Jolanda Vonder is het goed dat duurzaamheid eindelijk een plaats krijgt op de agenda. Zij zegt: 'In het kader van duurzaamheid is goede communicatie met besturen, greenkeepers, baancommissarissen en managers belangrijk.' Ze wil graag zo duurzaam mogelijk kunnen werken, maar daar is volgens haar ook een stuk bewustzijn

Eric Wuyts

voor nodig bij de managers en baancommissarissen. Ze hanteert zelf graag het principe *less is more* en wil op die manier bewust omgaan met chemische middelen. Vonder zegt daarover: 'Duurzaamheid begint bij jezelf. Het is belangrijk om hierover na te denken en te discussiëren met elkaar. Greenkeepers zijn al een tijdje bezig met duurzaam werken, maar golfbaanbesturen moeten daar ook bewust van worden gemaakt. Je moet goed nadenken wat je wilt en waar je naartoe gaat en zorgen dat iedereen bij de golfclub zich daarbij aansluit.'

Uiteindelijk blijkt dat er nog een hoop onduidelikheden en dus nog een hoop vragen zijn over dit onderwerp. Gelukkig duurt het nog even voordat het 2020 is, maar de tijd tikt wel door. William Boogaarts voegt daaraan toe: 'De markt is momenteel bezig met nieuwe ontwikkelingen en innovaties, maar de vraag is natuurlijk of deze er op tijd zullen zijn.' Bayer zal zich de komende jaren in ieder geval inspannen om meer voorlichting geven en dus bewustzijn creëren in de markt om zijn doelstelling te bereiken. Van Brienen: 'We zullen hier samen met de greenkeepers aan moeten werken, om ervoor te zorgen dat ook na 2020 chemie als laatste redmiddel gebruikt kan worden.'

Jolanda Vonder

Be social

Scan of ga naar:

www.greenkeeper.nl/artikel.asp?id=9-5738